

”LIKEVERD”

Arbeid blant lhbt i 2009

Gjennomført med økonomisk støtte fra BLID

Innholdsfortegnelse

- **Bakgrunn – SEIF’s erfaringer i arbeidet med lhbt**
- **Prosjektet ”Likeverd”**
 - Målgrupper
 - Metodikk
 - Målsettinger
 - Økonomiske rammer
- **Tallmateriale fra prosjektet ”Likeverd”**
- **Kommentarer til statistikkene**
 - Menneskene bak tallene
 - Et kunnskapskrevende arbeid
 - Et resurskrevende arbeid
 - Kunnskapsoverføring og erfaringsutveksling
- **Arbeidet blant lhbt - problemstillinger**
- **Prosjektet ”Likeverd” – det videre arbeidet**
 - Spesielle utfordringer
 - Videre økonomiske rammer

Bakgrunn - SEIF's erfaringer i arbeidet med lhbt

Opp gjennom årene, har SEIF stadig mottatt henvendelser fra lhbt, som ikke nødvendigvis søkte bistand knyttet til deres seksuelle legning, men som hadde behov for info, råd og praktisk hjelp til problemløsning på en rekke områder. Det kunne dreie seg om personer som kom til Norge for å inngå partnerskap med herboende og som hadde behov for info om det norske samfunnet. Det kunne også dreie seg om personer bosatt i Norge, med behov for å finne bolig, skrive søknader, finne skoleplass, fylle ut selvangivelser, m.m. Antall henvendelser var forholdsvis lave og problemområdene inngikk i vårt generelle arbeid, og vi registrerte derfor ikke disse henvendelsene spesielt som egen gruppe.

I 2007 begynte vi å få henvendelser fra lhbt for bistand til å løse problemer direkte knyttet til deres legning. På den ene siden, ble SEIF oppsøkt av ungdom, oppvokst i Norge, som i tenårene fikk problemer med sin familie da denne fikk mistanke om datterens eller sønnens legning. På den andre siden, fikk vi henvendelser fra personer som søkte asyl i Norge, fra land med lovgiving mot homofili eller hvor lhbt blir strekt stigmatisert og utsatt for vold. Vi ble konfrontert med for oss nye problemstillinger som krevde utvidet kunnskap med hensyn til holdninger og tradisjoner i de forskjellige miljøene og lovgivning og praksis i en rekke land rundt om i verden, for å nevne noen av utfordringene.

Vi erkjente at vi hadde behov for ekstra resurser for å kunne gi denne nye gruppen hjelpesøkende den bistanden de hadde behov for. Selv om SEIF's formål er å gi info, råd og praktisk bistand til alle som henvender seg, uansett nasjonalitet, politisk eller religiøs oppfatning eller kjønn, sier det seg selv at nye grupper hjelpesøkende med nye problemstillinger krever ekstra resurser, både kompetansemessig og økonomisk. Spesielt når SEIF i utgangspunktet operer med svært stramme budsjetter.

I 2009 mottok SEIF kr. 250.000,- fra Barne- og likestillingsdepartementet for en videreføring av vårt arbeid blant lhbt på landsbasis.

Prosjektet ”Likeverd”

I begynnelsen av 2008, i møte med politisk ledelse i Barne- og likestillingsdepartementet, ble vårt arbeid blant lhbt drøftet og vi ble oppfordret til å søke om prosjektstøtte fra BLD til dette arbeidet. Vi utarbeidet prosjektet ”Likeverd”, hvor vi hovedsakelig ville arbeide med 3 **målgrupper**:

1. Asylsøkere fra land hvor homofili er forbudt ved lov eller hvor den det gjelder kan risikere grov diskriminering fra samfunnet.
2. Utenlandske borgere som kommer til Norge for å inngå ekteskap/samboerskap med herboende.
3. Ungdom, barn av 1.generasjon innvandrere/flyktninger som kommer i konflikt med sin familie og miljø på grunn av legning.

Metodikk

Når det gjelder asylsøkere, ville vi bistå med utfyllende informasjon og dokumentasjon som vedlegg til asylsøknaden (den enkeltes situasjon, landskunnskap, m.m.). Vi ville bistå med begjæring om utsatt iverksettelse etter avslag og klage til UNE, og arbeide for at den det gjelder får møte i UNE og legge fram sin sak.

Vi ville fortsette å gi informasjon, råd og praktisk bistand til de utenlandske borgerne som inngår giftemål/samboerskap med herboende. Det hadde vist seg å være et stort behov for denne bistanden, for at den nyankommende ikke skal være fullstendig avhengig av sin partner for å finne fram i det norske samfunnet.

Når det gjelder de unge, oppvokst i Norge, og i konflikt med sin familie, ville vi ta oss god tid til å lytte til de unge, sette oss skikkelig inn i situasjonen, yte praktisk hjelp i krisesituasjoner og følge dem opp etter et eventuelt brudd med familien, så lenge de har behov eller ønsker det.

Målsettinger

Som navnet på prosjektet tilsier, ville vi arbeide for **likeverd** og **like rettigheter** for disse gruppene, både i storsamfunnet og innad i de forskjellige innvandrere- og flyktningmiljøene. I tillegg ville vi arbeide for at de som hadde måttet flykte fra straffeforfølgelse og hets fra samfunnet i hjemlandet, skulle få et fristed i Norge.

Økonomiske rammer

Vi søkte BLD om kr. 422.235,- for vårt arbeid blant lhbt i 2009, noe vi anså som en svært nøktern søknad. Departementet fant å bevilge 250.000,-.

I 2009 opplevde vi en dramatisk økning på hele **74%** i henvendelser fra lhbt sammenlignet med året før. Til tross for de minimale midlene vi hadde til rådighet, besluttet vi å fortsette arbeidet med råd, info og praktisk bistand til denne svært utsatte gruppen.

Tallmateriale fra prosjektet ”Likeverd” i 2009

Totalt antall henvendelser:	309
Fra antall personer:	33
Med bakgrunn fra antall land:	20

I tillegg kommer til sammen 24 møter (Stortinget, kommuner, utlendingsmyndighetene, departementer, frivillige organisasjoner og innledninger på møter/seminarer)

Derav var:

Menn:	28
Kvinner:	5

Status:

Herboende ungdom (Æresrel. vold/tvangsekteskap):	4
Asylsøkere:	27
Andre (Råd, info, inngåelse av ekteskap):	2

Bakgrunn fra følgende land:

Argentina
Afghanistan
Brasil
Burma
Chile
Djibouti
Etiopia
Hviterussland
Irak
Iran
Jemen
Kenya
Kosovo
Libanon
Norge
Russland
Serbia
Somalia
Statsløs Palestiner
Syria

Kommentarer til statistikkene

Menneskene bak tallene

Som statistikkene viser, henvendte 28 menn og 5 kvinner seg til SEIF i 2009. Man kan stille seg spørsmål om hvorfor flesteparten var menn, og svaret kan muligens være at kvinner lettere kan skjule sin legning dersom de ønsker det overfor familie og miljøet de tilhører. En annen forklaring kan være at homofil legning ikke blir sett på som så alvorlig – nesten som noe pikant som går over av seg selv når kvinnen blir gift og barna er på vei. Homofil legning blant menn blir derimot sett på som mer truende og blir sterkere stigmatisert i miljøer, både i Norge og i land rundt om i verden. Dette er det inntrykket vi sitter igjen med etter våre mange og lange samtaler med de det gjelder.

Storparten (27) av de som henvendte seg var asylsøkere, mens 4 var herboende ungdom med store problemer med sin familie eller miljø på grunn av sin legning. De resterende 2 kom til SEIF for informasjon, råd og bistand i forbindelse med inngåelse av ekteskap/samboerskap med herboende. De desidert mest krevende sakene befinner seg blant asylsøkerne og herboende ungdom.

Et kunnskapskrevende arbeid

Som tallmaterialet viser, kom henvendelsene fra mennesker med bakgrunn fra 20 land rundt om i verden. For å bistå dem på best mulig måte, kreves det betydelig kunnskap, både om lover med hensyn til lhbt og praktisering av disse i en lang rekke land, i tillegg til tradisjoner og holdninger i samfunnet. Dette har vi måttet opparbeide på SEIF gjennom innhenting av data, rapporter og lange samtaler med mennesker fra de berørte landene.

Mange asylsøkere som henvendte seg hadde fått avslag på sin søknad, enten fordi utlendingsmyndighetene ikke la til grunn at søkeren var homofil, eller at situasjonen for homofile i hjemlandet var slik at man kunne leve med det – hvis man forble i skapet. Ofte var informasjonen om den seksuelle legningen kommet etter avholdt asylintervju, i noen tilfeller også i lang tid etter endelig avslag. Vår kunnskap ble sentral når vi bisto med å skrive tillegg til klage i asylsaker, skrev omgjøringsbegjæringer og deltok som fullmektig i nemndmøter med personlig fremmøte.

Vi kan her nevne at vi i 2009 deltok som fullmektig i 3 nemndmøter, hvoretter alle 3 lhbt fikk oppholdstillatelse i Norge.

Kunnskap om de enkelte miljøenes holdninger til homofili og tradisjoner er også nødvendig for å hjelpe de unge herboende, barn av 1. generasjon innvandrere/flyktninger i krisesituasjoner. Deres familier forholdt seg til sønnene eller døtrenes legning som tap av ansikt og ære, og reagerte ofte med vold, trusler og planlagte tvangsekteskap for å bevare familiens ære. Vårt arbeid var da, i samarbeid med den unge, å finne trygt bosted og hjelpe med alt det praktiske. Vår kunnskap ble da avgjørende for å kunne legge fram saken for de offentlige etater som måtte inn i bilde med bistand, og for å iverksette de nødvendige sikkerhetstiltakene.

Et resurskrevende arbeid

Statistikkene viser henvendelser fra et forholdsvis lite antall personer (33), men som vi hadde møte med eller telefonisk kontakt med hele 309 ganger. Dette viser at hver enkelt av de hjelpesøkende kom med kompliserte problemstillinger som krevde både kunnskap og tid for å bistå med på en skikkelig måte. Dette er hovedgrunnen til at vi søker BLID om ekstra resurser også videre framover, da vi allerede har erfart hvor krevende arbeidet med problemløsning i enkeltsaker kan være når det gjelder lhbt.

Kunnskapsoverføring og erfaringsutveksling

Som tallene viser, brukte SEIF i 2009 også betydelige resurser på blant annet samarbeid med lhbt organisasjoner, og innledninger på møter og seminarer. Vi var også aktive med møter med utlendingsmyndighetene, hvor vi tok opp problemstillinger med asylsøkende homofile. I tillegg hadde vi viktige møter med politiske partier på Stortinget og med AID.

SEIF ble også kontaktet av media, både for bakgrunnsinformasjon og for oppslag hvor problematikken ble belyst på et prinsipielt plan.

Arbeidet blant lhbt – problemstillinger

Vi vil her liste opp noen av de problemstillingene lhbt kom til SEIF for bistand til i 2009:

- Den unge kom for hjelp i en krise- krisesituasjon. Han/hun måtte umiddelbart flykte fra familiens tvang, vold og drapstrusler.
- Den unge ringte eller kom for en samtale, for å få informasjon om hvilken hjelp de kunne få dersom de hadde behov for det i framtiden.
- Den unge kom for bistand til å flytte til ny landsdel før familien/miljøet fikk vite om den seksuelle legningen. Dette for ikke å bringe skam over familien.
- Den unge var redd for forestående forlovelse eller ekteskapsinngåelse under planlagt ferieopphold, og trengte hjelp til å unngå dette.
- ”Komme ut av skapet”-samtaler.
- Lhbt som er blitt angrepet av ”moralpolitiet” i de enkelte miljøer, med behov for hjelp til politianmeldelse, helsetjeneste, flytting, m.m.
- Lhbt med behov for bistand etter avsag på asylsøknad hvor søker tidligere ikke har oppgitt sin seksuelle legning.
- Utarbeidelse av tillegg til klager i asylsaker med lhbt-anførsler.
- Omgjøringsbegjæringer etter endelig avslag hvor vi også bistår i et eventuelt nemndmøte med personlig frammøte.
- Bistand for å inngå ekteskap i Norge.
- Bistand i forbindelse med søknad om familieegjenforening med herboende ektefelle av samme kjønn.

Prosjektet Likeverd – det videre arbeidet

Vi vil fortsette å arbeide for **likeverd** og **like rettigheter** for lhbt, både i storsamfunnet og innad i de forskjellige miljøene. I tillegg vil vi arbeide for at de som måtte flykte fra straffeforfølgelse og hets i hjemlandet, skal få et fristed i Norge.

Når det gjelder ungdom, barn av 1. generasjon innvandrere/flyktninger, vil SEIF fortsette å være det stedet hvor de kan henvende seg i tillit for råd og info eller for praktisk bistand i krisesituasjoner. Vi vil i tillegg, dersom brudd med familien er nødvendig, følge opp disse ungdommene så lenge de har behov og ønske om det. Dette arbeidet vil utføres på landsbasis.

Vi har fortsatt en stor utfordring når det gjelder asylsøkere med homofile anførsler, både i enkeltsaker og på et prinsipielt nivå. Vi vil derfor fortsette med å bistå den enkelte med utfyllende dokumentasjon og landinfo når det gjelder klage eller omgjøringsbegjæring. Vi vil også bruke resurser på å delta som fullmektig i nemndmøter med personlig frammøte.

Vi vil fortsette å bistå med informasjon, råd og henvisning til rette instans til en hver lhbt som henvender seg til et av våre kontorer rundt om i landet.

Vi vil samtidig fortsette samarbeidet med andre frivillige organisasjoner og med erfaringsoverføring både ovenfor myndigheter og samfunnet for øvrig. Dette vil gjøres blant annet i møter, med foredragsvirksomhet, gjennom utarbeidelse av dokumenter i forbindelse med problemstillingen og gjennom kontakt med media.

Spesielle utfordringer

SEIF erfarer i stadig økende grad at ”moralpolitiet” i de forskjellige miljøene blir mer og mer aktiv når det gjelder lhbt. Lhbt blir angrepet på gata, både verbalt men også utsatt for grov vold. Selv om de får bistand til å flytte til ny landsdel, opplever vi at informasjonen blir formidlet til det nye miljøet på svært kort tid og angrepene fortsetter.

Dette er en problemstilling som krever innsats både fra de frivillige organisasjonene og ikke minst myndighetene.

Homofile gutter foreller oss om svært grov vold som de er blitt utsatt for i familien, spesielt fra far. Det virker som om far, hvis han får mistanke om tenåringsønnens seksuelle legning, juler opp gutten for å ”lage ordentlig mannfolk” av han.

Her kreves en innsats fra det offentlige (skole, helsetjeneste, politi, barnevern) for å ta vold mot spesielt gutter alvorlig. Her kreves også et arbeid for holdningsendringer innad i miljøene.

Lhbt henvender seg til SEIF angående svært vanskelige forhold på asylmottak. Grunnet tettbodddhet og mangel på privat liv er det vanskelig både for menn og kvinner å skjule sin legning og de blir hetset av andre beboere. Ledelsen av mottakene, på den andre siden, mangler kunnskap og erfaring for å verne om de utsatte.

Her kreves i første omgang en innsats med erfaringsoverføring til ledelsen av asylmottakene – et arbeid SEIF vil kunne utføre med de nødvendige resurser.

Vi ser også behovet for erfaringsoverføring til utlendingsmyndighetene, både for at de skal kunne detektere problemstillingen lhbt ved søknad om asyl, og for å utdype kunnskapen om denne gruppens livssituasjon i de forskjellige samfunn rundt om i verden.

Videre økonomiske rammer

Stadig flere lhbt oppsøker eller blitt henvist til SEIF for bistand. Informasjonen har nådd ut om at det er hjelp å få og hvor de kan få denne hjelpen, og vi på SEIF ser det som positivt at denne gruppen henvender seg til oss i tillit. Samtidig ser vi en negativ utvikling innad i de forskjellige miljøene som gir utslag i økende hets og vold mot lhbt. Og i tillegg, gjennom den stadig økende kontakt med lhbt, får vi innsikt i flere problemstillinger som krever spisskompetanse og resurser. Arbeidet for **likeverd** og **like rettigheter** for lhbt krever en innsats over lengre tid.

For å kunne bistå denne svært utsatte gruppen midt blant oss, forutsettes det at bevilgende myndighet avsetter økonomiske resurser som også nødvendigvis må øke i takt med den økningen av henvendelser for bistand som SEIF nå opplever.

Den årelange kampen ført i Norge av lhbt har langt på vei seiret både juridisk og sosialt. Da kan vi ikke akseptere at en liten og lett identifiserbar gruppe midt blant oss fremdeles må frykte for sin sikkerhet og sine liv!

SEIF, september 2010